

JAN is een verkorte variant van JOHANNES

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Oorspronkelijk Hebreeuwse naam (Johanen): 'Hij (= God) zal genadig zijn'. De schrijfwijze Johannes is het meest gebruikelijk bij protestanten, Joannes bij katholieken.

*

Bijzonderheden

Gemeten over de jaren 1990-1994 stond de variant **Jan** 15e op de lijst van populairste jongensnamen in Nederland.

*

Johannes, Apostel & Evangelist, Efese Klein-Azië; † ca 104; Feest 27 december.

Hij was één van de 12 apostelen. Zijn broer was de apostel Jacobus de Meerdere (= de Oudere). Hij behoorde tot de intieme vriendenkring van Jezus. Met Petrus en Jacobus was hij getuige van de opwekking van Jairus' dochttertje, van Jezus' verheerlijking op de berg en van zijn doodsnood in de Hof van Olijven (Gethsemane). Johannes is de schrijver van het vierde evangelie. Daarin vertelt hij herhaaldelijk over een leerling die bij Jezus bijzonder geliefd was. Algemeen wordt aangenomen dat dit Johannes zelf was. Op het eind van zijn evangelie vertelt hij dat Jezus vlak voor zijn dood aan het kruis aan hem, Johannes, de zorg voor zijn oude moeder toevertrouwde. Naast het evangelie heeft Johannes ook drie brieven geschreven. In de eerste staan de formidabele woorden '**God is liefde**'. Volgens de overlevering schreef hij ook het boek van de Openbaring of Apokalyps. Daarin wordt op symbolische wijze beschreven hoe de (Romeinse) wereld van oorlog, bloedvergieten en geweld zal vergaan en plaats zal maken voor een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar alle leed gelden en alle tranen afgeveegd zullen zijn.

Wordt hij afgebeeld als evangelist, dan heeft hij een adelaar bij zich. Geeft men hem weer als apostel, dan heeft hij een kelk in de hand, waar een slangetje of duiveltje uitkomt. Dit slaat op de legende dat men hem ooit heeft willen vergiftigen, maar hij bleef bij het drinken ongedeerd! Men heeft hem ook dood willen martelen door hem in een grote ketel kokende olie te gooien. Ook dat overleefde hij. Hij moet op hoge leeftijd zijn gestorven.

De beroemde kerk van Sint-Jan in Den Bosch is naar hem genoemd.

*

Johannes de Doper, Jeruzalem, Palestina; voorloper van Jezus + ca 30. Feest 24 juni.

Hij wordt beschouwd als de voorloper van Jezus de Messias. Hij doopte in de Jordaan een doopsel van bekering en kondigde aan: 'Na mij komt iemand die groter is dan ik; ik ben zelfs niet waard de riem van zijn sandaal los te maken' (dat was nederig slavenwerk!). Hij zag zijn optreden zelf als baanbrekend werk voor de Messias. Toen Johannes Jezus doopte, daalde er een duif op Hem neer, symbool van de Heilige Geest. Zo herkende hij in Jezus de lang verwachte Messias. Hij wees zijn leerlingen op Jezus met de woorden: "Zie, het Lam Gods."

Johannes riep op tot bekering. Hij wees zijn toehoorders erop dat geloven niet erfelijk is. Als je gelooft, kom je tot daden die daarbij horen. Doe je die dingen niet, dan is het een leugen als je zegt dat je gelooft, aldus Johannes. Zo leverde hij kritiek op de koning, Herodes. De relatie met zijn vrouw, Herodias, was volgens de bijbel ongeoorloofd en zondig. Onverschrokken klaagde Johannes de twee aan. Herodias greep de eerste de beste kans die haar geboden werd aan om die lastige profeet het zwijgen op te leggen. Als hun dochter Salome een verleidelijke dans opvoert bij een banket waar een aantal grootmogende heren bij aanliggen, belooft haar vader haar elke beloning die ze vraagt. Op aandringen van haar moeder vraagt ze het hoofd van Johannes de Doper op een schotel. Herodes zit ermee in, maar kan niet meer terug. Als Johannes' leerlingen ervan horen komen ze zijn lijk halen voor een eerbiedige begrafenis.

*

Er zijn nog honderden andere heiligen die Johannes heten. In het Nederlandse taalgebied kennen wij de heilige **Jan Berchmans**, Rome Italië; jezuïetenstudent + 1621; feest 13 augustus of **26 november**. Daarnaast de zalige **Jan van Ruusbroec**, Brussel België; mysticus; † 1381; feest 2 december.